

Marilyn, nhật ký cuối cùng

Tác Giả: Tu n Th o

Thứ Sáu, 12 Tháng 8 Năm 2011 10:04

Trong tháng 10, giới xuất bản vừa tung ra quyển "nhật ký" của tác giả nổi tiếng phát hành của Marilyn, gần nửa thế kỷ sau ngày cô qua đời.

Marilyn Monroe, trang bìa quyển sách "Fragments" của tác giả là "Đoạn Bút" (Editions du Seuil)

Sinh thời, Marilyn Monroe đã là một huyền thoại. Có thể giới bàng hoàng khi thấy tác giả đi như một người trẻ. Nhưng sự ra đi quá sớm càng làm cho huyền thoại thêm phần bí ẩn, sinh động. Trong tháng 10, giới xuất bản vừa tung ra quyển "nhật ký" của tác giả nổi tiếng phát hành của Marilyn, gần nửa thế kỷ sau ngày cô qua đời.

Mang tựa đề Fragments của tác giả là Đoạn bút, quyển sách dày 280 trang, bao gồm các bản thảo viết tay hoặc đánh máy, các đoạn văn tùy bút và những bài thơ. Bên cạnh đó còn có các bức thư, các bản ghi chú cũng như hơn 30 tấm ảnh chụp, trong đó có nhiều bức ảnh chụp tác giả lúc trẻ. Chúng hầu như tập trung vào nhà văn Carson McCullers và nhà thám hiểm Đan Mạch Karen Blixen, mà cuộc đời và sự nghiệp sau đó đã trở thành bộ phim Out of Africa với Meryl Streep và Robert Redford trong vai chính. Quyển nhật ký của Marilyn đã được dịch sang nhiều thứ tiếng để có thể tung ra cùng một lúc với nhiều quốc gia trên thế giới. Tại Pháp, quyển sách này do nhà xuất bản Seuil phát hành.

Lúc còn sống, tuy không hề biết rằng mình sẽ qua đời sớm, nhưng Marilyn Monroe vẫn để lại một bản di chúc. Theo đó, cô yêu cầu nếu có bất cứ điều gì không may xảy ra với mình, thì toàn bộ các vật dụng được để lại cá nhân phải được giao cho nhà biên kịch Lee Strasberg. Ông là một trong những người sáng lập và điều hành trường nghệ thuật Actors Studio (từ năm 1951 đến 1982), và đã chỉ dạy cách thức diễn xuất Stanislavski cho nhiều thế hệ diễn viên, trong đó có Marilyn. Sau khi ông trẻ, vợ của ông là bà Anna Strasberg đã thừa hưởng "di sản" của Marilyn. Chính bà là người đã quy tập những bài thơ, các đoạn tùy bút và một số thư gửi cho bản thân của ngôi sao màn bạc.

Hành trình thám hiểm nội tâm

Quyển nhật ký này được giới thiêu như là cuộc hành trình đi vào nội tâm của Marilyn Monroe. Trong văn học Anh Mỹ, thám hiểm nội tâm là chủ đề mang ý nghĩa văn hào, đi đầu của nhà văn tác giả người Anh Virginia Woolf và Katherine Mansfield, người New Zealand. Không ai biết được liệu Marilyn đã được tác phẩm của các bậc tiền bối hay chưa. Điều chắc chắn là theo lời khuyên của chính ông là nhà văn Arthur Miller (hai người sống chung với nhau trong vòng 5 năm từ

Marilyn, nhọt ký củi cùng

Tác Giả: Tu n Th o

Thứ Sáu, 12 Tháng 8 Năm 2011 10:04

1956 đ n 1961), Marilyn Monroe đã đ c nhi u tác ph m l n c a n n v n h c. Qua quy n sách, đ c gi bi t đ c là Marilyn r t ng ng m các tác gi nh Hemingway, Steinbeck, Joyce, Kerouac, Flaubert và Camus.

G i là nhọt ký, nh ng th t ra quy n Fragments l i gi ng nh m t quy n tùy bút c a m t ng i đàn bà tìm cách hàn g n nh ng m nh v trong tâm h n. Đó là c m nh n c a ngòi bút phê bình Bernard Comment làm vi c cho nhà xu t b n Seuil. Tr l i ph ng v n ban ti ng Pháp RFI, nhà phê bình cho bi t là ông đã thuy t ph c đ c bà Anna Strasberg cho xu t b n t a sách này :

“Quy n sách này t p h p nh ng bài vi t c a Marilyn trong m t th i gian dài, t lúc cô m i tr ng thành cho đ n nh ng ngày củi đ i t c là vào mùa hè năm 1962. Bài đ u tiên đ c vi t vào năm 1943, Marilyn lúc đó m i 17 tu i. Đây là m t b n đánh máy mà trong đó Marilyn k l nh ng n i ni m c a m t ng i đàn bà b ch ng ph n b i. Th i u th , Marilyn b m b r i, lúc đ u cô s ng i vi n cô nhi, th i niên thi u cô đ c giao cho ng i khác nuôi n ng. Marilyn thành hôn r t s m vào năm 16 tu i v i m t anh b n hàng xóm, chính là đ thoát kh i củi c s ng gia đình, tù túng đ y gò bó v i cha m nuôi. Khi bi t đ c ch ng mình ngo i tình, Marilyn l i có c m giác m t l n n a, cô b b r i. B c th đánh máy này đáng ng c nhiên m t đ i m : không ng i nào bi t rõ là b c th này g i cho ai, l i vi t t s đ y n i bu n ai oán, gi ng nh m t b c th vi t cho chính mình h n là g i cho tình nhân ph n b i... Đây là m t trong nh ng t li u hi m th y còn đ c l u l i cho đ n bây gi . Cũng c n bi t r ng lúc còn s ng, gia đình c a ông Lee Strasberg đã t ch c vào năm 1999 t i Sotheby’s m t củi bán đ u giá các v t đ ng c a Marilyn. Nh ng theo tôi cũng may là các b n th o vi t tay hay đánh máy không l t vào tay c a các nhà s u t m t nhân vì nh v y s khó mà đem ra ph bi n v i đ c gi , công chúng. Cách đây 4 năm, tôi tình c g p đ c bà Anna Strasberg.

T đó chúng tôi gi liên l c v i nhau, và tôi đã đi New York ít nh t là c ch c l n đ thuy t ph c bà nên t p h p l i các bài vi t đ xu t b n thành sách”.

Do t p h p nhi u t li u khác nhau, nên quy n Fragments không thu n nh t trong cách vi t. Nhà xu t b n Seuil đã sao ch p các t li u đ có th in nguyên m t s b n th o chép tay, các bài đánh máy, không s a nh ng l i chính t cũng nh đ nguyên nh ng ch có g ch ngang, xóa b . Nhà phê bình Bernard Comment cho bi t :

“Quy n sách này không gi ng nh m t củi n nhọt ký theo đúng nghĩa c a nó. T a đ Fragments (t m đ ch là Đo n bút) có ý nghĩa g n sát nh t v i nh ng bài vi t c a Marilyn, cô không vi t m t cách đ u đ n, theo ki u ngày qua ngày, mà l i vi t theo ng u h ng c a kho nh kh c, đ nói lên tâm tr ng c a mình vào m t th i đ i m nh t đ nh. Có lúc là m t bài th , đôi khi là nh ng dòng suy nghĩ v m t quy n sách mà cô đã đ c, hay là cô h i t ng nh ng k ni m tu i th h c ghi chép nh ng đ i u cô c n ph i làm trong nh ng ngày t i. Các bài vi t đ đây đôi khi b giá đ n trong vòng nhi u năm tr i, vì th mà khó th nào đ c ghi chép theo ki u li n t c m t m ch. Nh ng có m t đ i u ch c ch n là nh ng bài vi t th ng ph n ánh nh ng tr n tr suy t c a Marilyn, m t góc v n th m kín và riêng t ch không ph i đ c dành cho nhi u ng i đ c. M t trong nh ng ng i duy nh t đã có c h i đ c đ c các đ n v n c a Marilyn là nhà th ng i M Norman Rosten. Ông khuy n khích cô đeo đ i cách vi t lách, không ph i là đ xu t b n hay đ gi i thi u v i công chúng, mà ch y u vì nó nuôi đ ng và làm giàu đ i s ng n i tâm, m t đ i u c n thi t cho s nghi p di n viên c a cô”.

Marilyn, nhọt ký cuội cùng

Tác Giả: Tuân Th

Thứ Sáu, 12 Tháng 8 Năm 2011 10:04

Đoạn bút : t b r i đ n ph n b i

Theo ông Bernard Comment, trong số các bản thảo viết tay của Marilyn, các đoạn tùy bút và nhọt là các bài thơ để viết một cách nghiêm túc nhọt. Nếu có một số ich để xuyên suốt duy nhọt, thì đó số là nhọt ng cảm xúc mông lung và bắt chọt khi Marilyn viết về bản thân cũng nhọt về số nghi p của mình.

“Quo thọt là các bài viết của Marilyn họt nhọt lúc nào cũng phọt ánh mọt nọt buọt da điọt. Chọt ng họt nhọt trong bài thơ về ich câu mọt đọt u : suốt đọt i tôi đi tìm niọt m vui dài lâu, nhọt ng họt nhọt phúc lúc nào cũng khoác áo u số u. Nhọt ng đọt u đó không có nghĩa là Marilyn lúc nào cũng buọt n bả, chán nọt n. Ngọt c lọt i cô biọt tìm nghọt lọt c khi cọt n phọt i thọt c hiọt n nhọt ng đọt án số p tọt i. Dĩ nhiên, Marilyn đọt tìm nguọt n cảm họt ng trong nọt i buọt n niọt u họt n là trong niọt m vui khi cô viết về chính mình. Theo cô, có mọt số hiọt u lọt m đáng tiọt c giọt a cô về ich các hãng phim. Làng điọt n nhọt Hollywood chọt gán cho cô mọt hình nhọt duy nhọt : mọt ngọt i đàn bà tóc vàng, gọt i tình gọt i cọt m, hiọt n thân cọt a đọt c vọt ng phọt i bày trong bóng tọt i phòng chiọt u phim, hay trên trang bìa các tọt p chí sáng loáng. Dĩ nhiên, Marilyn đọt viết về tọt t cọt nhọt ng gì đã đọt n vọt t cô trong suốt cuọt c đọt i : tọt nhọt ng vọt t thọt ng trong tâm họt n trọt thọt, thọt i còn nhọt Marilyn không họt biọt cha ruọt t mình là ai. Mọt cô bọt chọt ng trọt m cọt m kinh niên, nên phọt i vào bọt nhọt viọt n tâm thọt n, vì vọt y mà cô phọt i lọt n lên trong viọt n mọt cọt i. ọt y là chọt a kọt đọt n tọt t cọt nhọt ng mọt i tình ngang trái khiọt n cho Marilyn suốt đọt i phọt i số ng vọt i đọt u nghọt chọt lý : mọt t thọt n tọt ng làm thọt n thọt c say đọt m hàng triọt u con tim, nhọt ng không có mọt t ngọt i đàn ông nào thọt t số yêu cô họt t mình, chọt p nhọt n số ng vọt i cô trọt n đọt i đọt Marilyn không bọt bọt rọt i mọt t lọt n nọt a”.

Câu chuyọt n của Marilyn không chọt lọt i cuọt n báo chí, đọt c giọt và nhọt ng ngọt i chuyọt viọt t tiọt u số, mà còn thu hút luôn cọt các nhà phân tích tâm lý. Theo chuyọt gia Marie Magdeleine Lessana, tác giọt cọt a mọt t quyọt n sách nói về quan họt giọt a Marilyn về ich ngành phân tâm họt c, đọt c giọt cọt n có mọt t cách nhìn khác vọt nhân vọt t đọt y huyọt n thọt i này.

“Năm 1955 đánh đọt u mọt t bọt c ngoọt t quan trọt ng trong cuọt c đọt i của Marilyn. Vào năm 29 tuọt i, cô đã là mọt t ngôi sao màn bọt c, trong số nghi p cô đã đóng niọt u bọt phim ăn khách. Nhọt ng lúc đó, Marilyn đã lọt y mọt t quyọt t đọt nhọt đọt y cọt n đọt m là rọt i bọt các hãng phim Hollywood đọt đọt n New York tọt m số họt c đọt o. Mọt c tiêu cọt a cô là họt c thêm nghọt điọt n xuọt t đọt trọt thành mọt t điọt n viên thọt c thọt, thoát ra khọt i tọt m nhọt họt ng cọt a các nhà số n xuọt t vì cô không còn muọt n lâm vào cái cọt nhọt đọt t đầu ngọt i đó. Đọt ng lọt c nào đã thúc đọt y cô làm điọt u này? Khi quay bọt phim *Gentlemen prefer blondes* (Đàn ông chuọt ng đàn bà tóc vàng họt n), Marilyn ý thọt c là đã đọt n lúc cô phọt i làm chọt cuọt c đọt i và số nghi p của mình. Marilyn đóng phim này cùng vọt i nọt điọt n viên Jane Russel, nhọt ng tiọt n thù lao cọt a cô lọt i thọt p họt n 10 lọt n so vọt i bọt n đọt ng nghi p. Đọt n New York, Marilyn ghi tên vào trọt ng sân khọt u Actors Studio, theo họt c vọt i thọt y là ông Lee Strasberg. Nhọt ng ông thọt y lọt i ra điọt u kiọt n tiên quyọt t là đọt họt c phọt ng pháp cọt a ông, các họt c trò phọt i qua mọt t khóa phân tích tâm lý, vì đọt điọt n đọt t trọt n vọt n nọt i tâm cọt a nhân vọt t, điọt n viên trọt c họt t phọt i hiọt u nhọt ng cảm xúc cọt a chính mình. Đây là giai đọt n mà tôi rọt t quan tâm vì có thọt nói là tọt năm 1955 cho đọt n nhọt ng ngày tháng cuọt i đọt i tọt c là vào năm 1962, Marilyn đọt u gọt p mọt t cách đọt u đọt n các nhà phân tâm họt c, trong đó có nhà phân tích tâm lý Ralph Greenson, có nhọt họt ng rọt t lọt n đọt i vọt i cô. Quá trình phân tích có cọt hai mọt t cọt a nó : mọt t trái là Marilyn luôn phọt i trọt c điọt n vọt i quá khọt đau thọt ng cọt a mình, khi phọt i họt i tọt ng kọt niọt m tuọt i thọt hay nhọt ng năm tháng bọt t họt nhọt trong đọt i. Mọt t phọt i là Marilyn trọt nên sáng suốt vọt chính mình, cô ý thọt c đâu là nhọt ng

Marilyn, nhọt ký cuội cùng

Tác Giả: Tu n Th o

Thứ Sáu, 12 Tháng 8 Năm 2011 10:04

hành đ ng t h y ho i b n thân. Vì th mà có nhi u ý ki n cho r ng : vi c Marilyn b ch ng tr m c m, đau bu n đ n m c ph i t t là đ i u không th tin đ c”.

Áo giáp không đ dày tr c mũi tên đ nh m nh

48 năm sau ngày qua đ i, cu c tranh lu n xung quanh cái ch t bí n c a Marilyn v n ch a có k t lu n đ t khoát. Có ng i cho r ng Marilyn r t cu c đã t k t li u cu c đ i vì ý th c r ng cô không thoát kh i n i b t h nh truy n kí p. Nh ng cũng có ng i nghĩ r ng : Marilyn đã b ám sát vì có nhi u đ u hi u cho th y trong nh ng ngày tháng cu i cùng, cô đang yêu đ i tr i. Theo nhà phê bình Bernard Comment, câu chuy n không đ n gi n nh th .

“Vào tháng 12 năm 1961, t c là 6 tháng tr c khi qua đ i, Marilyn có g i m t b c th dài cho th y Lee Strasberg đ nói v các k ho ch trong t ng lai c a cô : đ c bi t là đ án thành l p m t công ty s n xu t phim v i nam tài t Marlon Brando. C hai di n viên đ u đang trên đ nh cao s nghi p, và đang ti p t c ăn khách v i nh ng b phim đ c cho ra m t. Vài tháng sau đó, trong m t b c th g i cho b n thân, Marilyn i nh c đ n k ho ch này, gi ng đ i u c a cô lúc đó r t vui, và chuy n ti n b c không đ t thành v n đ . Nhi u ý ki n cho r ng m t ng i có ý đ nh t v n, th ng buông th m i th trên đ i, ch không lên k ho ch đ u t nh v y. Nh ng theo tôi, n i dung vi t trong th ch là nh ng đ u hi u, ch ch a ph i là b ng ch ng h n hoi đ có th qu quy t b t c đ i u gì. Đ i u ch c ch n là Marilyn là m t nhân v t h t s c ph c t p, v i đ i s ng n i tâm mãnh li t. Bi t bao quy n ti u s đã đ c vi t v cô mà không có quy n sách nào có th vén màn bí m t xung quanh nghi án Marilyn Monroe”.

Nhìn i, quy n sách Fragments, cũng nh tác ph m Blonde tr c đó c a nhà văn Joyce Carol Oates, không có tham v ng ti t i gì thêm v cái ch t đ y bí n c a th n t ng đ i n nh Marilyn Monroe. C hai phe ch ng cũng nh bình ti p t c tin vào l p lu n c a mình, và h s đ tìm b t c đ u hi u nào có th hà h i ti p s c cho l p tr ng c a h . Do đ c thêm c i l a, nên tranh lu n i càng đ bùng lên ch ch a th nào mà đ p t t ngã ngũ. Nh ng m i bên càng đ a ra các gi thuy t theo ki u ti t l gi t gân bao nhiêu, thì b c màn bí m t i càng dày đ c thêm b y nhiều.

Theo các nhà phê bình, có m t đ i u mà quy n Fragments làm n i b t đó là Marilyn có m t tâm h n c c k nh y c m. Cu c hành trình đ vào n i tâm là m t chuy n phiêu l u, thám hi m đ y th thách. Th c t ph phàng đ n n i khi m i vào ngh di n viên, Marilyn thà nói r ng m mình đã qua đ i, h n là th a nh n bà b nh t trong b nh vi n tâm th n. Kí p đàn bà oan nghi t đ n m c, bao l n Marilyn th m khóc cho tu i th b t h nh, th than cho thân ph n con ng i. Trong huy n tho i Marilyn, đ ng nh không có chi c áo giáp nào đ dày, đ ch ng đ mũi tên c a đ nh m nh.